

SHANGAI, EL SOMNI

Sempre recordaré aquell dia de maig en què vaig rebre un correu des de Shanghai que començava dient “Congratulations” i que continuava amb unes dolces paraules de Hu Peihua: havia sigut acceptada per a la residència del Shanghai Writing Program! Me’n vaig anar a treballar tremolant. Em començava una nova vida. Setmanes després se’m demanà que escrivira un relat amb el tema “Mother tongue in a foreign land” –cada any elegeixen un lema per a reflexionar-ne en les trobades amb els residents, i enguany era aquest-. Em va semblar ben suggeridor, així que em dediqué amb cos i ànima a escriure una metàfora sobre la incomunicació: *Petenera*. Amb el gran repte que havia d’enviar-lo en anglés. Ho vaig gaudir tant...

El temps passa volant. De sobte era l’ú de setembre i l’avió en què jo volava aterrava a Shanghai. Una de les organitzadores, Haiyan, i un xofer m’esperaven. El cotxe travessava la nit plena de llums i jo em sentia la protagonista d’una novel·la fantàstica, avançant cap el misteri, qui sap quantes aventures. *Shanghai* em xiuxiuejava a mi mateixa. *Estic a Shanghai...* i no m’ho creia.

Shanghai... Recorde perfectament la primera i última activitats que vaig realitzar en aquesta ciutat d’ensomni. El dos de setembre enfilí Nanjing avall. Havia vist que eixe carrer arribava al riu, així que jo, feliç, avançava i avançava, decidida a no abandonar-lo; perquè no tenia rellotge ni telèfon i no volia despistar-me en una ciutat desconeguda; més encara quan aqueixa vesprada teníem el primer acte: la nostra presentació oficial a la *Casa verda*, l’Associació d’escriptors.

Quan arribí al Bund, una mica de boira rosegava els gratacels del Pudong, però la Perla es dreçava majestuosa. M’enamori de Shanghai només veure aqueixa imatge.

La meua última activitat fou el trenta d’octubre: vaig ballar tai txí al Jing’an park amb una dona xinesa que, en veure’m mirar-la bocabadada, m’estengué les mans i m’ensenyà alguns moviments bàsics. Vaig formar part del grup i quan em convidaren perquè hi tornara la setmana vinent, jo haguí de dir adéu... Entre un moment i l’altre seixanta dies meravellosos, en què el meu únic objectiu era descobrir Shanghai, gaudir-ne i escriure. Com no ser feliç?

A Shanghai vaig arribar per ser escriptora i no vaig voler oblidar que aqueixa era la meua funció allí, així que vaig conrear els distints vessants del treball de l’escriptura. Del més extern al més intern: compartir experiències, treball individual i nodriment.

COMPARTIR EXPERIÈNCIES

La paraula fou donada a les persones, no per a revelar, ni per ocultar els seus pensaments, sinó per justificar-los.

Joan Fuster

Els actes literaris en què participàvem, sempre m' impressionaven. No estic acostumada que les sales s'emplenen de gent quan hi participe en un. Però a Shanghai l'assistència era multitudinària. No només això, en tots i cadascun dels encontres els assistents s'implicaven, participaven fent-nos preguntes extensíssimes i, en acabant, ens demanaven autògrafs i fotografies. El primer dia vaig quedar en xoc, no m'esperava tant d'afalac només per ser escriptora.

De tots els actes el que més em va impressionar fou el primer en què vaig llegir un fragment de *Petenera*. Hi participàvem Núria Anyó, Angela Pradelli i jo i el presentaven l'escriptora Zou Zou i el vice-president de l'associació d'escriptors.

Jo estic acostumada a llegir en públic i m'encanta; però sempre ho faig en contextos on poden acudir la meua família i amitats, per tant el públic sempre és receptiu i favorable a mi. Aquesta era la primera vegada que jugava fora de casa. No obstant em vaig sentir acollida i acaronada. Fou impressionant vore tantes cares desconegudes mirant-me i creant una atmosfera d'harmonia i comunicació. M'encantà la manera com em vaig sentir escoltada, les preguntes que em feren... Vaig sentir més enllà de la barrera idiomàtica que la força expressiva de la paraula, la seua musicalitat, té un sentit per si mateixa. Vaig descobrir que la paraula no té només un sentit racional, sinó també sensorial. Vaig ser molt feliç.

Aqueix dia, a més, vaig vore el meu conte *Petenera* en xinès. El primer que vaig sentir fou una gran emoció. No entenia res, però se suposava que allí estaven les meues paraules dibuixades en una forma desconeguda per a mi. Però eren les meues paraules. Em vaig sentir orgullosa. Tot seguit, s'apoderà de mi la inseguretad i la sensació de pèrdua de poder. Tan perfeccionista com sóc jo que necessite tindre un absolut control de la meua obra: cada coma, cada frase; i, de sobte, allí la tenia al davant meu dessota un codi indesxifrabable per a mi. Orgull i por, a parts iguals, és el que vaig sentir. Orgull i por. Em sentia reconeguda i perdia poder. Orgull i por. Ara, des de la distància la por s'ha esvaït i el sentit és una profunda recança per no haver escoltat una lectura en xinès de la meua *Petenera*. M'encantaria tant saber com sona.

TREBALL INDIVIDUAL

Fer una novel·la és difícil. L'estructura, els personatges, l'escenari... aquest treball de tria és exaltant perquè t'obliga a vencer dificultats. Hi ha novel·les que se t'imposen. D'altres les has d'anar traient d'un pou sense fons. Una novel·la són paraules.

Mercè Rodoreda

Quant al vessant del treball, el projecte literari que portava en marxa en aqueix moment era una novel·la; però havia decidit que aquests mesos no m'hi dedicaria per dos motius: el treball novel·lístic és extens i jo a Shanghai volia concreció i perquè la meua novel·la era molt mediterrània i em feia por que perdera aquesta atmosfera. Així que vaig decidir que escriuria el meu format favorit: relats i, també, versos. Porte temps volent escriure poesia i estava convençuda que els versos m'eixirien al davant pels carrers de Shanghai i jo només hauria de traslladar-los de la meua ànima al quadern.

Aquest era el pla, però molt sovint els plans es dissenyen per a no complir-los. La meua novel·la porta amb mi 11 anys i no es va resignar a no acompanyar-me a Shanghai. S'instal·là amb mi a l'aparthotel.

Com que no vaig ser capaç de fer-la fora, aquesta fou la meua rutina: em despertava, em desdejunava i dedicava, segons els dies dues, tres o quatre hores a la novel·la. Açò em demostrà que estava completament equivocada, la meua novel·la ha pogut créixer, perfectament, a Shanghai i, a més, jo crec que la distància ha afavorit la seua mediterraneïtat.

En acabant, me n'anava a passejar amb la meua llibreta, on anava anotant sensacions, idees o versos que Shanghai em regalava. Açò no és tot, que un parell de vesprades nits mentre em prenia alguna cosa em vaig dedicar a escriure un article per a un concurs sobre el foment de la lectura que es feia a la meua terra. Tan lluny de casa necessitava acaronar-me les arrels i el meu heroi literari, Tirant lo Blanch, com sempre, m'estengué les mans. Així que dessota la lluna de Shanghai vaig escriure l'article: "Bona nit, Tirant."

NODRIMENT

Una novel·la es fa amb una gran quantitat d'intuïcions, amb una certa quantitat d'imponderables, amb agonies i amb resurreccions de l'ànima, amb exaltacions, amb desenganys, amb reserves de memòria involuntària... tota una alquímia.

Mercè Rodoreda

Ara entraré amb detalls a explicar com m'ha nodrit Shanghai literàriament. Cada matí quan eixia de l'hotel mirava el tros daurat del Jing'an temple que enfrontava al meu carrer. Si decidia donar-li l'esquena i enfil·lar-me Wulumuqi avall em trobava una festa de negocis, tendetes, restaurants i barets que em portava a la Concessió Francesa. Recorde perseguir per Middle Huaihai Road una papallona blanca que no vaig poder fotografiar però que em portà al jardí de la fundació cultural Shanghai Guqin... És un jardí molt menut però l'harmonia de la pedra, el verd i l'aigua generen una pau enorme.

D'altra banda, si decidia enfilem-me cap el temple tenia dues opcions. A l'esquerra: vagarejar Beijing Road avall o trobar-me amb el menut riu Sozhua Creek. A la dreta: avançar per Nanjing cap a la immensa Plaça del poble, que m'he quedat amb el

dubte si l'he vista sencera o no, perquè cada vegada que hi passava descobria un raconet nou. O podia agafar el metro i arribar allà on volguera. Pudong, per exemple. És curiós com més enllà dels gratacels de la zona de finances es pot trobar un parc tan immens i acollidor com Century Park, l'honor de passejar en plena solitud per aqueix paratge preciós m'acompanyarà tota la vida. I parlant de parcs, per a mi són la joia de Shanghai. M'impressionà la quantitat de vida social que s'hi fa: jocs de taula, ball, cant, tai txí, lletres escrites amb aigua que emplen el terra de misteri i, al davant dels teus ulls, es van difuminant fins que desapareixen... No hi havia dia que no acabàrem la meua llibreta i jo en un parc.

Però estava parlant-vos de Pudong, de la seua immensitat. Tocar un edifici, alçar la vista amunt i veure com edificis i núvols s'acaronen i pensar, llavors, que jo també per extensió, estic acarontant el núvol...

I com no! Recorde buscar totes les perspectives de la Perla, des del Bund, des del Hyatt on the Bund, des d'un vaixell, des dels seus peus, des de les entranyes.

La perla no és un símbol de Shanghai sinó la seua metàfora.

És impossible no escriure a Shanghai. En el record assaïboresc tants gustos diferents. És el lloc on millor he menjat del món. Jo que vinc de terra d'arròs a Shanghai li he descobert possibilitats inimaginables. Jo que vinc de l'horta he assaborit els mil sabors de les verdures. Jo que m'estime més que res en el món la lluna, he viscut en una ciutat on li tenen un pastís dedicat. Fou fantàstic!

Altra cosa que m'emporte de Shanghai és l'aroma dels tes. Més en concret, l'aroma de cinc tes. El primer era blanc i feia aroma de fusta i llibre. El vaig compartir amb les meues companyes i company de residència. Ens el regalà la generositat d'un matrimoni d'escriptors –

membres de l'associació- que ens convidaren a sa casa. L'assaborírem guaitant verdor, escortats pels centenars de llibres que hi poblaven les prestatgeries de solemne fusta, sobre una taula plena de racons i misteris.

El segon te el vaig gaudir eixe mateix dia, hi arribàrem fent una passejada de pedra i delit. No el vàrem beure, era una melodia, era un alè de pau que s'ensumava i s'escoltava. El tercer te ens el regalaren, moments després, les mans harmonioses d'una dona que ens oferí l'honor de contemplar la cerimònia de te.

El quart aroma m'arribà setmanes després i també el vaig compartir amb els companys i membres de l'associació. Tenia l'olor de la tinta i els caràcters antics xinesos. La generositat de l'associació d'escriptors ens havia volgut regalar una classe de cal·ligrafia antiga xinesa en un selecte saló de te. El cinqué te em va embolcallar en la solitud, a la famosa casa del te Huxinting, jo escrivia guaitant per la finestra de fusta aqueix cel fosc adornat amb les llums de Shanghai. El cinqué te em regalà la certesa que és impossible no escriure a Shanghai.

Jo crec que ja ha quedat clar que per a mi Shanghai és un regal per als sentits. Ara bé, si hi ha un sentit que m'ha nodrit aquesta ciutat és el del tacte. Enmig de l'aldarull de la ciutat vella i els seus rojos i daurats, m'agradava caminar cap a l'oasi de la seda, acaronar un d'aqueixos quadres que pengen de les tendes, en forma de mocadors. Quan sentia en la meua mà art i suavitat, era un plaer.

Un altre plaer era anar a un centre de "Blind massages", tombar-me a la llitera, que m'estengueren un llençol per damunt i començar a sentir cada mil·límetre de la pell. Tot el cos.

Però, més enllà de la pell, no puc oblidar la carícia que vaig rebre en aquella part de mi que s'anomena ànima quan contemplava el rostre candorós del Buda de jade. Volia acaronar-li la cara per eixugar-li les llàgrimes. Però el Buda no plorava, les llàgrimes niuaven a dintre meu. Estava emocionada.

Per a acabar el recorregut sensorial per Shanghai, només diré que entre el silenci dels parcs i el caos del trànsit; tota una escala de sons. El meu preferit? El ritme musical i la cadència del xinés. El que més em dol? No haver sigut capaç de distingir el mandarí del shanghainés. Hauré de tornar-hi...

Les coses bones s'acaben i aquesta aventura també. De sobte un dia estava a l'aeroport de Shanghai, facturant, pujava a un avió, volava cap a la meua terra... Vaig arribar-hi. És una experiència tornar a casa i tindre tant a dir que no saps què contar, però cada tres paraules en repeteixes una *Shanghai, Shanghai...* Però Shanghai encara no havia acabat del tot, tenia la seua energia i la seua empenta. I què voleu que us diga, és impossible no escriure després de Shanghai... Em dediqué a concentrar-me en la novel·la. La tenia a punt de caramel i el vint-i-nou de novembre la vaig acabar. Sé que sense Shanghai el

final haguera sigut més costera amunt. Ho sé. D'altra banda, l'article sobre el foment de la lectura, el que li vaig dedicar a Tirant lo Blanch, va guanyar el premi. La lluna de Shanghai m'havia donat sort.

Shanghai, Shanghai... Mai no haguera imaginat que en dos mesos es poguera arribar a estimar tant una ciutat.

Anna Rubio Fandos